

הודעה לעיתונות

פקס' 02-6521340 http://www.cbs.gov.il info@cbs.gov.il

ירושלים ז' בכסלו תשס"ט
4 בדצמבר 2008
251/2008

החינוך בישראל - השוואה בין-לאומית Education in Israel – International Comparison

לאחרונה הוציאה הלמ"ס לאור את הפרסום "החינוך בישראל - השוואה בין לאומית 2004". המטרה בפרסום זה היא להציג תמונת מצב של החינוך בישראל על היבטיה השונים. לצורך זה מופיעים בפרסום אינדיקטורים של מערכת החינוך בישראל, תוך השוואה עם אלה של מדינות החברות בארגון ה-OECD. הנתונים נלקחו מהפרסום "Education at a Glance – OECD Indicators 2006" של הארגון, ומאתר האינטרנט שלו, והם מתייחסים לשנת 2004. כמו כן, מופיעים ממצאים ממבחני TIMSS 2003 הבוחנים את מידת הצלחתם של תלמידי כיתות ד ו-ח במדעים ובמתמטיקה. (Trends in International Mathematics and Science Study)

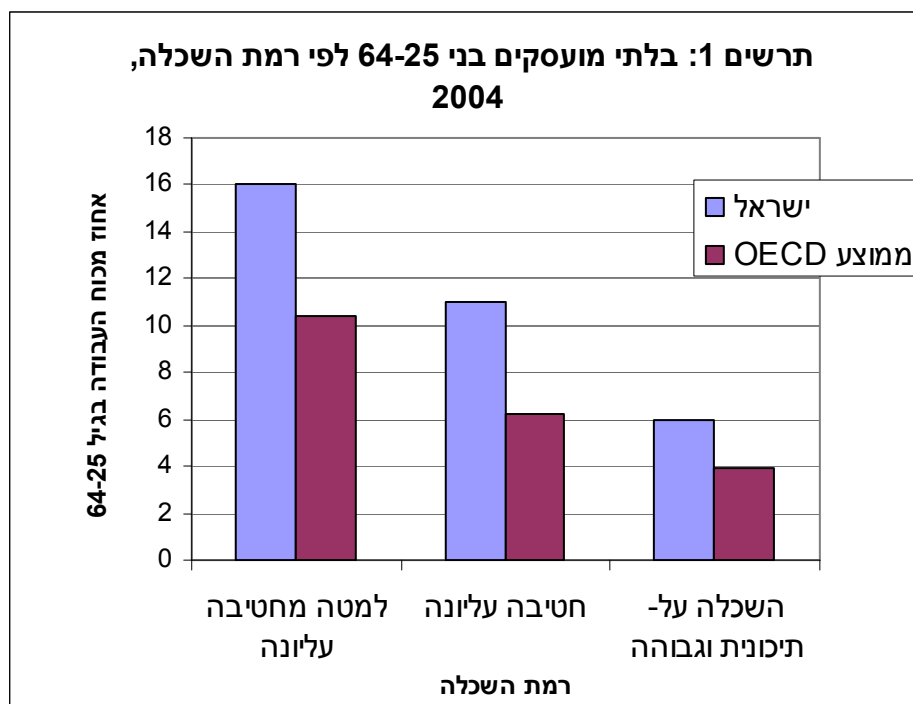
השכלה ותעסוקה

בקרוב בני 25-64 בישראל שיעור בעלי השכלה תיכונית לפחות (79%) גבוה מהממוצע במדינות ה-OECD (67%). שיעור מסיימי התיכון מתוך קבוצת הגיל האופיינית הוא: בישראל 93% לעומת 81% בממוצע במדינות ה-OECD. בישראל, כמו ברוב מדינות ה-OECD, את המסלול העיוני מסיימות יותר בנות מבנים ואילו את המסלול המקצועי-טכנולוגי מסיימים יותר בנים מבנות. ישראל נמצאת בין המדינות בהן אחוז בעלי ההשכלה הגבוהה הוא מהגבוהים ביותר (29% בקרב בני 25-64), ומבין מדינות ה-OECD נמוך רק מארצות הברית. שיעור הנשים בישראל שקבלו תואר אקדמי ב-2004 (50%), גבוה מהממוצע במדינות ה-OECD (42%). השיעור גבוה בישראל בכל תחומי הלימוד פרט להנדסה. שיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה בגיל 25-64 בישראל גבוה מהממוצע במדינות ה-OECD בכל רמות ההשכלה. – 16% בקרב בעלי השכלה למטה מחטיבה עליונה בישראל לעומת 10.4% בממוצע מדינות ה-OECD, 11% בקרב מי שהשכלתו חטיבה עליונה ולימודי קדם-אקדמיים לעומת 6.2% בממוצע המדינות, ו-6% בקרב מי שהשכלתו על-תיכונית וגבוהה לעומת 3.9% בממוצע המדינות (ראה תרשים 1).

כתב:

חיים פורטנוי

לקבלת הסברים ניתן לפנות אל יחידת קשרי עיתונות בטל' 02-6527845, 050-6235124

שיעורי למידה

שיעור הלומדים בקרב בני ה-5-14 בישראל דומה לממוצע במדינות ה-OECD; בגילים 15-17 שיעור הלומדים במערכת החינוך בישראל גבוה מהממוצע במדינות ה-OECD, אך נופל בגילים 18-20 (דבר שניתן לייחס לחובת השירות הצבאי בישראל).

רוב הלומדים בלימודים על-תיכוניים וגבוהים בישראל לומדים במוסדות פרטיים מתוקצבים, ואילו במדינות ה-OECD רוב הלומדים בחינוך הגבוה לומדים במוסדות ציבוריים (76.7%) – פרט לבלגיה, ליפן, לקוראה, להולנד ולממלכה המאוחדת.

צפיפות בכיתות וכוחות הוראה

בחינוך היסודי בישראל לומדים כ-27 תלמידים בכיתה בממוצע בהשוואה ל-22 במדינות ה-OECD. בחטיבות הביניים בישראל לומדים כ-32 תלמידים בכיתה בממוצע. מקרב ארצות ה-OECD, רק ביפן ובקוראה ישנה צפיפות גבוהה יותר בכיתה.

השכר ההתחלתי של סגל ההוראה בחינוך היסודי והעל-יסודי בישראל במונחי שווי כוח הקנייה הוא כמחצית מהממוצע במדינות ה-OECD. לאחר 15 שנות ניסיון הפער אף גדל.

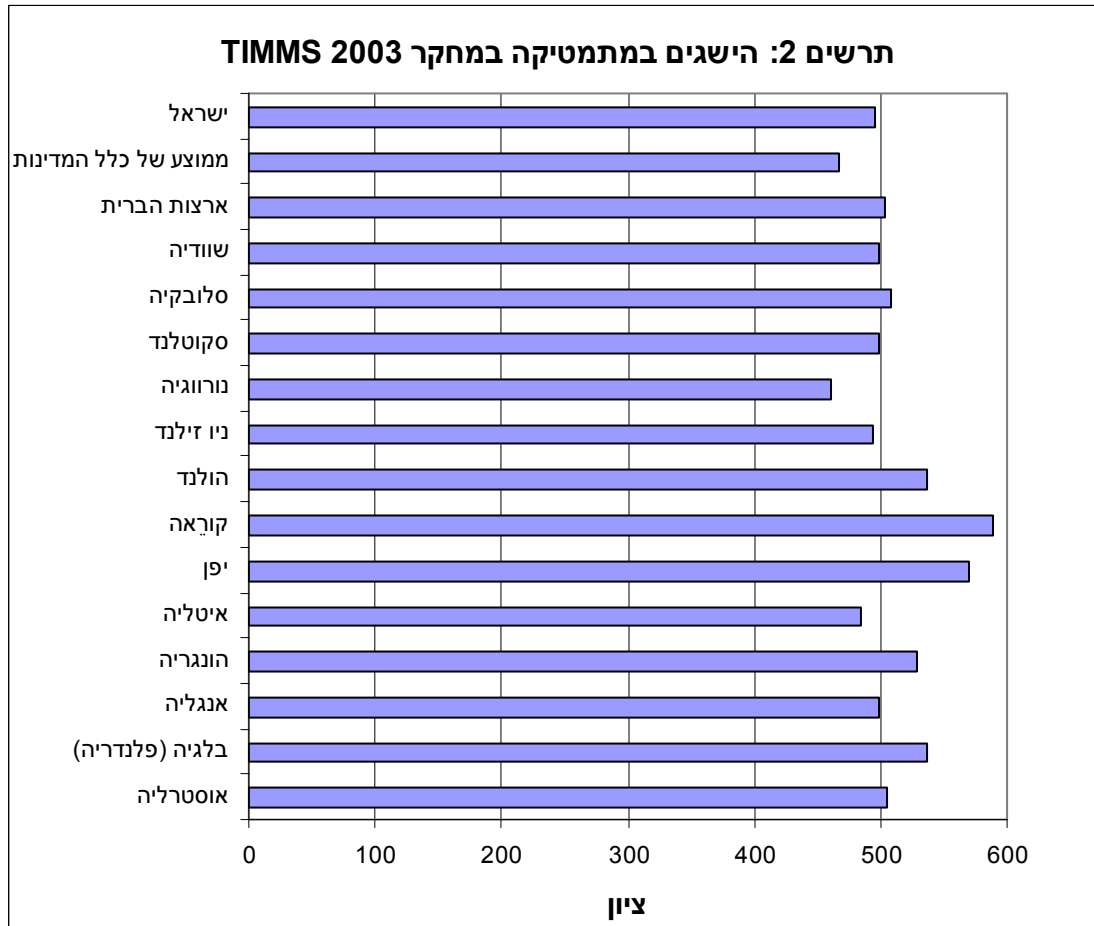
היחס בין שכר המורים לאחר 15 שנות ניסיון לתמ"ג לנפש נמוך בישראל (0.73) בהשוואה ליחס זה בממוצע ארצות ה-OECD (1.42). יש לציין שבמדינות כמו הונגריה, פולין, טורקיה, צ'ילה וישראל, הן התמ"ג לנפש והן שכר המורים נמוכים באופן יחסי לשאר מדינות ה-OECD; זאת לעומת מדינות כמו קוראה, פורטוגל וספרד, שבהן התמ"ג לנפש נמוך אך שכר המורים שווה ערך למדינות שבהן התמ"ג לנפש גבוה יותר.

במדינות ה-OECD המורים בבתי ספר יסודיים מלמדים 805 שעות לשנה בממוצע. ישראל (שבה מלמדים 1,025 שעות) שנייה רק לארצות הברית (שבה מספר השעות הוא 1,080) במספר שעות ההוראה בדרג חינוך זה. בחטיבת הביניים המספר הממוצע של שעות הוראה בישראל 788 שעות בשנה כשבמדינות ה-OECD 704. זמן ההוראה המושקע בחטיבה העליונה בישראל (665 שעות) דומה לממוצע במדינות ה-OECD (663 שעות).

המורים בישראל צעירים יותר מאשר במדינות ה-OECD בממוצע, דבר הבולט במיוחד בחינוך היסודי: במדינות ה-OECD בממוצע כ-28.4% מהמורים הם מעל גיל 50, ובישראל – רק כ-17.5%.

ציונים במתמטיקה ובמדעים (מחקר TIMSS)

בשנת 2003 היה הציון הממוצע במתמטיקה של התלמידים בישראל 496 (לעומת 467 – הממוצע הבינלאומי), דומה לזה שבשוודיה (499), בסקוטלנד (498) ובניו זילנד (494) (ראה תרשים 2). הישגי התלמידים בישראל במדעים (488, לעומת 474 – הממוצע הבינלאומי במדעים), דומים לאלה של התלמידים בנורווגיה (494), באיטליה (491) ובבולגריה (479). ישראל היא בין המדינות שבהן השתפרו הציונים בין 1999 ל-2003, הן במתמטיקה (ב-29 נקודות, ראה תרשים 3) והן במדעים (ב-20 נקודות). שיפור זה גדול מזה שבכל מדינת OECD שהשתתפה בבחינות, ומרובן של כלל המדינות שהשתתפו בהן. עם זאת, גם לאחר שיפור זה נמוכים הישגיהם של תלמידי ישראל מאלה של התלמידים ברוב מדינות ה-OECD שהשתתפו. הציון הממוצע בישראל דומה לזה שבשוודיה.

מהשוואת הישגים בין המינים עולה שברוב המדינות הישגי הבנים גבוהים מהישגיהן של הבנות במתמטיקה ובמדעים. בממוצע הבין-לאומי היתרון של בנים במדעים בממוצע הוא של 6 נקודות, ובישראל – של 20 נקודות. במתמטיקה לבנים יתרון של נקודה אחת בממוצע הבין לאומי, ובישראל – 8 נקודות.

25% מתלמידי כיתות ח בישראל ו-31% מתלמידי כיתות ח במדינות שהשתתפו במחקר, לומדים בבתי ספר שבהם מעמדם הכלכלי של רוב התלמידים נמוך. בבתי ספר שבהם עד 10% מהתלמידים מצבם הכלכלי ירוד, הציונים גבוהים יותר מאשר בבתי ספר שבהם יותר מ-50% מהתלמידים במצב כלכלי זה; זאת בכל מדינות ה-OECD וברוב המדינות שהשתתפו ב-TIMSS 2003 וכן בישראל.

בישראל שיעור התלמידים שנוכחותם בבתי הספר מועטה קטן בשנת 2003 ל-16%, לעומת 36% בשנת 1999. שיעור התלמידים בישראל שלהם משמעת נוכחות גבוהה היה 13% ב-2003, לעומת 7% ב-1999, ונמוך מהממוצע הבין-לאומי (23%).